

Kwaliteitsverslag 2022

Kwaliteitsverslag Tactus Forensische Verslavingszorg: voortgang implementatie Kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ)

Inhoudsopgave

Begrippenlijst	3
Inleiding.....	4
1. Visie van Tactus op Forensische zorg.....	4
2. Algemene informatie over de geleverde Forensische Zorg.....	4
2.1 Type(n) Forensische Zorg	4
2.2 Algemene cijfers Tactus FVZ	5
3. Pijler 1 - Veiligheid en persoonsgerichte zorg	6
3.1 Huidige stand van zaken	6
3.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen).....	6
3.3 Ontwikkelpunten 2023.....	6
4. Pijler 2 – Forensisch vakmanschap	8
4.1 Huidige stand van zaken	8
4.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen).....	8
4.3 Ontwikkelpunten 2023.....	9
5. Pijler 3 – Organisatie van zorg	10
5.1 Huidige stand van zaken	10
5.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen).....	10
5.3 Ontwikkelpunten 2023.....	10
6. Pijler 4 – Samenwerken	12
6.1 Huidige stand van zaken	12
6.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen).....	12
6.3 Ontwikkelpunten 2023.....	12
7. Planning en realisatie	13
Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg	14

Begrippenlijst

3RO	3 Reclasseringsorganisaties
BO/FZ	Bestuurlijk Overleg Forensische Zorg
CQI	Consumer Quality Index
FARE	Forensisch Ambulante Risico Evaluatie
FBW	Forensisch Beschermd Wonen
FPC	Forensisch Psychiatrisch Centrum
FVK	Forensische Verslavingskliniek
HKT-r	Klinisch risicotaxatie-instrument (Historisch, Klinisch, Toekomst-Revisie)
HPO	High Performance Organisation
KFZ	Kwaliteit Forensische Zorg
LVB	Licht Verstandelijke Beperking
KKFZ	Kwaliteitskader Forensische Zorg
MBO	Medewerkersbelevisonderzoek
PDCA	Plan, Do, Check, Act (methodiek)
PRK	Piet Roorda Kliniek
ROM	Routine Outcome Monitoring
FVZ	Forensische Verslavingszorg

Inleiding

Voor u ligt het eerste kwaliteitsverslag over het jaar 2022 van Tactus Forensische Verslavingszorg (FVZ). Binnen dit verslag wordt eerst een algemeen beeld geschetst van de visie ([hoofdstuk 1](#)) en de geleverde zorg ([hoofdstuk 2](#)). Hierna wordt aandacht besteed aan de huidige status van iedere pijler en vanuit dit beeld worden successen en aandachtspunten aangedragen. Vanuit het meerjarenplan en de benoemde aandachtspunten worden de ontwikkelpunten van 2023 bepaald en omschreven ([hoofdstuk 3 t/m 6](#)). Het verslag eindigt met een plan van aanpak voor het realiseren en uitvoeren van de ontwikkelpunten. ([hoofdstuk 7](#))

1. Visie van Tactus op Forensische zorg

Tactus geeft zorg aan cliënten met delictproblematiek én verslavingsproblematiek al dan niet in combinatie met andere stoornissen, veelal, maar niet uitsluitend, binnen een strafrechtelijk kader.

In de behandeling wordt uitgegaan van een holistische benadering waarin gekeken wordt naar alle aspecten die aanleiding zijn voor interventie (delict, verslaving, psychiatrische stoornis) in combinatie met de somatische toestand en sociale context van de cliënt. Binnen ons zorgprogramma is er daarom niet alleen aandacht voor therapeutische modellen die hun basis vinden in de medische modellen, maar ook voor ‘strength based’ modellen die rehabilitatie en herstelgerichte zorg combineren met risicofactoren.

2. Algemene informatie over de geleverde Forensische Zorg

2.1 Type(n) Forensische Zorg

Tactus FVZ biedt naast forensisch klinische bedden op verschillende beveiligingsniveaus, de complete keten (toezicht, behandeling, begeleiding en wonen) aan binnen verschillende onderdelen en locaties. Een schematisch overzicht van Tactus FVZ is te vinden in [appendix 1](#). Hier valt aan op te merken dat er voor FVK Basalt een samenwerkingsverband is tussen Tactus FVZ en Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) De Oostvaarderskliniek. Hierin zijn Tactus FVZ en FPC De Oostvaarderskliniek samen verantwoordelijk voor de geleverde kwaliteit van zorg. Tactus FVZ geeft in deze samenwerking vorm aan de inhoud van de behandeling en is eveneens verantwoordelijk voor de bemensing van het behandelteam. FPC De Oostvaarderskliniek draagt de verantwoording voor het sociotherapeutisch team binnen de kliniek.

Forensisch klinische verslavingsbehandeling wordt op drie verschillende beveiligingsniveaus aangeboden bij Tactus Forensische Verslavingskliniek (FVK) Basalt Almere, Piet Roorda Kliniek (PRK-Z) Zutphen en de Piet Roorda (PRK-A) Kliniek Apeldoorn. De PRK-Z kenmerkt zich door twee afdelingen die zich vanuit het Centrum Verslaving & LVB richten op cliënten met LVB-problematiek en topklinische zorg leveren aan deze doelgroep.

Kliniek	Beveiligingsniveau	Onderscheid en expertise
Forensische Verslavingskliniek Basalt Almere	Beveiligingsniveau 3 (Gesloten, 24 plekken)	- Ook opname van vrouwelijke cliënten - Ook cliënten met psychotische problematiek, mits goed ingesteld op psychofarmaca
Piet Roorda Kliniek Zutphen	Beveiligingsniveau 2 en 3 (Besloten en gesloten, 72 plekken)	- Expertise (groeps) schematherapie - Topklinisch GGz-keurmerk LVB-zorg (IQ < 70)
Piet Roorda Kliniek Apeldoorn	Beveiligingsniveau 1 (Open, 30 plekken)	- Resocialisatie

Tabel 1. Beveiligingsniveaus en expertise Tactus Forensische Verslavingsklinieken

Ambulante behandeling wordt gegeven door JusTact op de locaties Enschede – Almelo, Zwolle – Deventer en Apeldoorn – Zutphen. Forensisch Beschermd Wonen (FBW) wordt geboden in Apeldoorn. De toezichthoudende rol wordt uitgevoerd door Tactus Verslavingsreclassering op de locaties Almere – Lelystad, Zwolle – Deventer, Apeldoorn – Zutphen en Enschede.

De toezichthoudende rol wordt uitgevoerd door Tactus Verslavingsreclassering, met locaties verspreid over het gehele werkgebied van Tactus. De reclassering is tijdens het hele traject betrokken. Dit alles is nodig voor een optimale uitvoering van het Zorgprogramma Forensische Verslavingszorg.

2.2 Algemene cijfers Tactus FVZ

31 december 2022	Aantal cliënten
Aantal forensische cliënten (exclusief FVK Basalt en reclasseringscliënten)	345
Percentage Forensische Zorg (gefinancierd door DJI) ten opzichte van anders gefinancierde zorg (inclusief vrijwillige Forensische Zorg vallend onder de Zvw)	6,64% van totale cliëntenpopulatie bij Tactus Verslavingszorg (5194)

3. Pijler 1 - Veiligheid en persoonsgerichte zorg

3.1 Huidige stand van zaken

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2022	Toelichting
1) a, b, c, d, e	Balans veiligheid en persoonsgerichte zorg		
2) a, b	Veiligheidsmanagement		
3) a, b, c, d, e, f	Behandelplan/begeleidingsplan		
4) a, b, c, d, e	Rapportage en dossiervoering		
5) a, b, c, d	Netwerk patiënt/cliënt		Verdere ambitie geformuleerd op 5) b
6) a, b, c	Op- en afschalen		
7) a, b	Veiligheidsmanagement klinisch en ambuland		
8) a, b, c, d, e	Leefklimaat		
9) a, b, c, d, e	Risicomanagement bij verlof		

3.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen)

Tactus FVZ heeft een groot deel van de kwaliteitsaspecten van pijler 1 (veiligheid en persoonsgerichte zorg) al goed op orde. Er is in de behandeling in de gehele keten veel aandacht voor de balans tussen veiligheid en op de persoon gerichte zorg. Tevens is veiligheidsmanagement goed ingebed in de organisatie doormiddel van het structureel gebruik van risicotaxaties en het opstellen van signaleringsplannen. De gebruikte risicotaxatie instrumenten zijn de HKT-R (klinisch), FARE (ambuland), SAPROF, SSA en FAM. Desgewenst wordt de PCL-R toegepast. Gebaseerd op de prestatie-indicator 'risicotaxatie' (2022)¹ blijkt dat er zowel klinisch (94,4%) als ambuland (73,4%) ruim wordt voldaan aan de gestelde norm.

Het aantal geldige metingen middels de MATE (Meten van Addicties voor Triage en Evaluatie) voor het meten van de ernst van de problematiek op de peildatum (31 december 2022) was klinisch 86,1% en ambuland 74,5% en voldoet hiermee ruim aan de gestelde eis van 60%.

Er zijn mogelijkheden en ambities voor verdere verbetering bij de ontwikkeling van behandelplannen/begeleidingsplannen. Er worden transparante en heldere doelen gesteld, echter moet er nog meer aandacht gaan naar het SMART formuleren van deze doelen. Daarnaast is er nog geen beleid geformuleerd ten aanzien van anderstaligen. Momenteel wordt er incidenteel gebruik gemaakt van de tolktelefoon, maar in de toekomst dient hier organisatie-breed beleid op ontwikkeld te worden. Waar het mogelijk en wenselijk is, wordt het netwerk van een cliënt betrokken tijdens de behandeling, hoewel dit bij forensische cliënten vaak moeilijk blijkt. Naasten (of andere systeemleden) zouden in de toekomst nog beter uitleg moeten krijgen over de problematiek, behandeling en afspraken.

3.3 Ontwikkelpunten 2023

In 2023 is ervoor gekozen om binnen pijler 1 te focussen op veiligheidsmanagement. Dit thema en bijbehorende kwaliteitsaspecten zijn momenteel al voldoende geborgd, maar het is een thema wat door alle jaren heen relevant blijft. Scherpste is bij dit thema belangrijk en daarom wordt dit ook meegenomen in dit jaar. De focus zal hierbij liggen op het waarborgen en mogelijk verder ontwikkelen van veiligheidsmanagement

¹ Gids prestatie-indicatoren forensische psychiatrie verslagjaar 2022

binnen Tactus FVZ. Daarnaast zal ook gestart worden met het verbeteren van kwaliteitsaspect 3) d (SMART formuleren) binnen de hele keten.

4. Pijler 2 – Forensisch vakmanschap

4.1 Huidige stand van zaken

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2022	Toelichting
1) a, b, c, d	Professionele grondhouding		
2) a, b	Methodisch werken volgens (zorg)standaarden		
3) a, b, c	Multidisciplinair team		
4) a, b, c	Professionele standaard		
5) a, b, c, d, e, f, g	Bevoegd en vakbekwaam		Verdere ambitie geformuleerd op 5) a
6) a, b, c	Reflecteren en ontwikkelen		Verdere ambitie geformuleerd op 6) b
7) a, b, c, d	Arbeidsmarkt		

4.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen)

Forensisch vakmanschap is al goed op orde binnen de organisatie. Professionals werken waar mogelijk zo veel mogelijk 'evidence-based' en volgens 'good-clinical-practice'. Professionals maken hierdoor gebruik van evidence-based screening, risicotaxatie, diagnostiek en ROM-instrumenten (zie ook hoofdstuk [3.2](#)).

Binnen de organisatie is er veel aandacht voor leren en ontwikkelen. Als HPO (High Performance Organisation)-organisatie richt Tactus zich onder andere op continue verbetering & vernieuwing; innovatie. Medewerkers worden gedreven om altijd het beste uit zichzelf, collega's en de organisatie te halen. Ook passend bij HPO is de kwaliteit van medewerkers; deze vullen elkaar aan in sterktes en in zwaktes en nemen verantwoordelijkheid voor de resultaten die ze behalen. Het streven is dat de medewerkers hun talenten steeds vakkundiger in zetten voor hun cliënten. Door de diversiteit van functies in teams (multidisciplinair) kan dit zo veel mogelijk gewaarborgd worden. Tactus FVZ biedt opleidingsplekken voor GZ-psycholoog, klinisch psycholoog, psychiater, verpleegkundig specialist en klinisch neuropsycholoog en doet investeringen in de samenwerking met opleidingen voor verpleegkunde. Daarnaast heeft Tactus FVZ een rol in het aanbieden van een opleidingstraject van (potentiële) ervaringsdeskundigen.

Alle professionals binnen Tactus FVZ hebben toegang tot de Forensische Leerlijn (ontwikkelt door het EFP) via de GGz Ecedemy. Deze leerlijn is gebaseerd op de nieuwste inzichten en actuele ontwikkelingen in de forensische zorg en biedt door middel van deze E-learning modules de mogelijkheid om verder te ontwikkelen op het gebied van specialistische kennis, vaardigheden en attitudes. Vrijwel al het aanbod van de GGz Ecademy (incl. forensische leerlijn) voorziet in accreditatiepunten voor de verschillende beroepsregisters. Daarnaast hebben medewerkers toegang tot het overige aanbod van de GGz Ecademy, de GoodHabitx online trainingsbibliotheek, TMA-analyse, 360-graden feedback en een uitgebreid Tactus-trainingsaanbod waarvan een deel aangeboden wordt door trainers die zelf werkzaam zijn (geweest) binnen de forensische setting. Locaties en teams organiseren daarnaast zelf structureel deskundigheidsbevordering (klinische les, intervisie, moreel beraad).

In de toekomst moet er voldoende tijd en ruimte blijven voor de professionals om te kunnen leren en ontwikkelen. Verdere ontwikkeling van forensische aspecten binnen het aanbod van leren en ontwikkelen is een ambitie voor Tactus FVZ.

4.3 Ontwikkelpunten 2023

Tactus FVZ richt zich op het versterken van een integraal herstelgericht zorgaanbod en het vervlechten van ervaringsdeskundigheid in zorgverlening door jaarlijkse groei van inzet en opleiding. Op deze manier wil Tactus FVZ meer de kennisbron van de ervaringsdeskundige benutten voor het herstel van cliënten en voor het inzetten van ervaringsdeskundigheid binnen de forensische setting met als doel het verbeteren van de kwaliteit van zorg. Tactus FVZ is in 2022 al gestart met een implementatieproject in het FBW vanuit de KFZ-call “2016-47: Ervaringsdeskundigheid in de forensische psychiatrie”. Het doel is om in 2023 dit implementatieproject te evalueren en eventueel verder te ontwikkelen. In de komende jaren wil Tactus FVZ binnen de gehele keten geschoolde ervaringsdeskundigen in gaan zetten. Dit jaar zal er daarom aandacht zijn om verder te ontwikkelen binnen het thema ervaringsdeskundigheid.

5. Pijler 3 – Organisatie van zorg

5.1 Huidige stand van zaken

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2022	Toelichting
1) a, b, c	Veilig werk- en leefklimaat		
2) a, b, c, d, e, f, g	Kwaliteit- en veiligheidsmanagementsysteem		
3) a, b, c, d, e, f, g	Visie op bestuur, leiderschap, duurzaamheid en toezicht		Verdere ambitie geformuleerd op 3) d
4) a, b, c	Wetenschappelijk onderzoek, innovatie en implementatie		Verdere ambitie geformuleerd op 4) b
5) a, b	Vertegenwoordiging in medezeggenschaporganen		

5.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen)

Er wordt veel aandacht besteed aan een veilig werk- en leefklimaat binnen de hele keten. Doormiddel van het afnemen van CQI's en een periodiek medewerkersbelevingsonderzoek (MBO) wordt er inzicht opgedaan in de verbeterpunten voor zowel het werk- en leefklimaat voor de cliënt en professional. De CQI wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van Tactus Verslavingszorg. De uitkomsten van het medewerkers-belevingsonderzoek (MBO) worden intern gepubliceerd, geëvalueerd en vormen de input voor de verbeterplannen voor de opvolgende periode.

Innovatie op het vlak van digitale zorg is een groot aandachtspunt binnen de organisatie. Er wordt toegewerkt naar digitale inclusie binnen de hele keten, passend bij iedere setting. Momenteel wordt er binnen de ambulante setting (JusTact) al gewerkt met modules en dagboeken uit Minddistrict, echter het aanbod voor de forensische doelgroep staat nog maar beperkt open. Een aantal vormen van eHealth zijn al geïmplementeerd zoals beeldbellen, Signal (een vorm van WhatsApp die data op een veiligere manier opslaat) en SMS-reminders. Binnen de klinische forensische setting is een start gemaakt om te onderzoeken wat nog aanvullende technologieën zijn op het gebied van digitale mogelijkheden om zorg te verlenen.

Tactus FVZ vervult het voorzitterschap van het kwaliteitsnetwerk forensische verslavingszorg en wordt door de Manager Zorg (FVZ en reclassering) vertegenwoordigd in de programmacommissie KFZ en stemt daardoor mee in het uitzetten en toewijzen van calls. Tevens neemt Tactus FVZ actief deel aan calls doormiddel van onderzoek, ontwikkeling of implementatie, al dan niet in samenwerking met collega-instellingen. Meer bijdragen aan (toegepast) wetenschappelijk onderzoek is een doel voor de komende jaren. Tactus FVZ doet op projectbasis al aan wetenschappelijk onderzoek binnen de forensische (verslavings)zorg, maar heeft nog verdere ambities om in te zetten op wetenschappelijk onderzoek. Uiteindelijk doel is om beter zicht te krijgen op forensisch verslaafde cliënten en toe te werken naar het aanbieden van topklinische zorg.

5.3 Ontwikkelpunten 2023

Om de wetenschappelijke ambities waar te maken is het opzetten en starten van een groep in het kader van wetenschappelijk onderzoek in relatie tot forensische verslavingszorg een belangrijk ontwikkelpunt voor 2023. Binnen dit project is het doel om een visie en ambitie te formuleren voor wetenschappelijk onderzoek binnen Tactus FVZ in de toekomst en een duidelijke richting hierin te bepalen.

Het verder onderzoeken en implementeren van digitale zorg staat ook dit jaar op de agenda staan. Binnen de ambulante setting zal verder worden gegaan met de borging van de huidig geïmplementeerde technologieën en binnen de klinische setting zal gezocht worden naar nieuwe mogelijkheden die ingezet kunnen worden. Zoals eerder is beschreven zijn medewerkersmetingen uitgevoerd doormiddel van een medewerkersbelevingsonderzoek (MBO) en de resultaten hiervan zijn in april 2023 intern gepubliceerd. Het thema medewerkersmetingen staat dit jaar daarom ook op de agenda. De resultaten vanuit het recente MBO zullen geëvalueerd worden en hierop zal een actieplan geformuleerd worden.

6. Pijler 4 – Samenwerken

6.1 Huidige stand van zaken

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2022	Toelichting
1) a, b, c, d, e, f, g, h, i	Samenwerking binnen en buiten de forensische zorg		Verdere ambitie geformuleerd voor 1) c
2) a, b	Onderdeel van lerend netwerk (van forensische keten)		Verdere ambitie geformuleerd voor 2) b
3) a, b, c	Beleid op betrekken van maatschappij en omgeving		

6.2 Reflectie van resultaten (aandachtspunten en successen)

Tactus FVZ gaat uit van een centrale positie van de cliënt, wat zichtbaar wordt doordat professionals samenwerken met elkaar en met de cliënt en zijn omgeving (onder wie zorginstellingen bij ketensamenwerking). Een ander goed voorbeeld van samenwerking in de keten is tussen reclassering (3RO) en JusTact. Tactus FVZ werkt daarnaast ook vanuit een integrale aanpak. Door het participeren in de reeds bestaande of nieuwe netwerken wordt leren van en met elkaar mogelijk. Doel is om in de toekomst hierin namens de hele keten van Tactus FVZ onderdeel van een lerend netwerk te zijn met andere organisaties en hierin actief deel te nemen.

Het organiseren van een warme overdracht vindt indien mogelijk al zo veel mogelijk plaats. Echter blijkt dat er in sommige delen van de keten nog ruimte is voor verbetering om dit standaard plaats te laten vinden. Om de beste mogelijke vorm van continuïteit te garanderen, zou er (indien mogelijk) altijd een kennismaking met de vervolgororganisatie plaats moeten vinden. Uit de prestatie-indicator² 'continuïteit van zorg' blijkt dat er door Tactus FVZ negen verschillende uitstroomcategorieën vervolgzorg wordt geïndiceerd. Deze uitstroom vindt zowel intern als extern plaats en deze gegevens geven inzicht in waar overdracht van zorg tussen partijen plaats vindt.

6.3 Ontwikkelpunten 2023

Zoals eerder beschreven is er nog ruimte om de 'warme overdracht' zo veel mogelijk plaats te laten vinden in de praktijk. Er is een werkgroep voor overdracht en stapelzorg samengesteld om op dit thema nog verder te ontwikkelen en om het eerder beschreven doel te halen. Hierin is het zaak om de belemmerende factoren van deze 'warme overdracht' in kaart te brengen, om vervolgens een actieplan te formuleren.

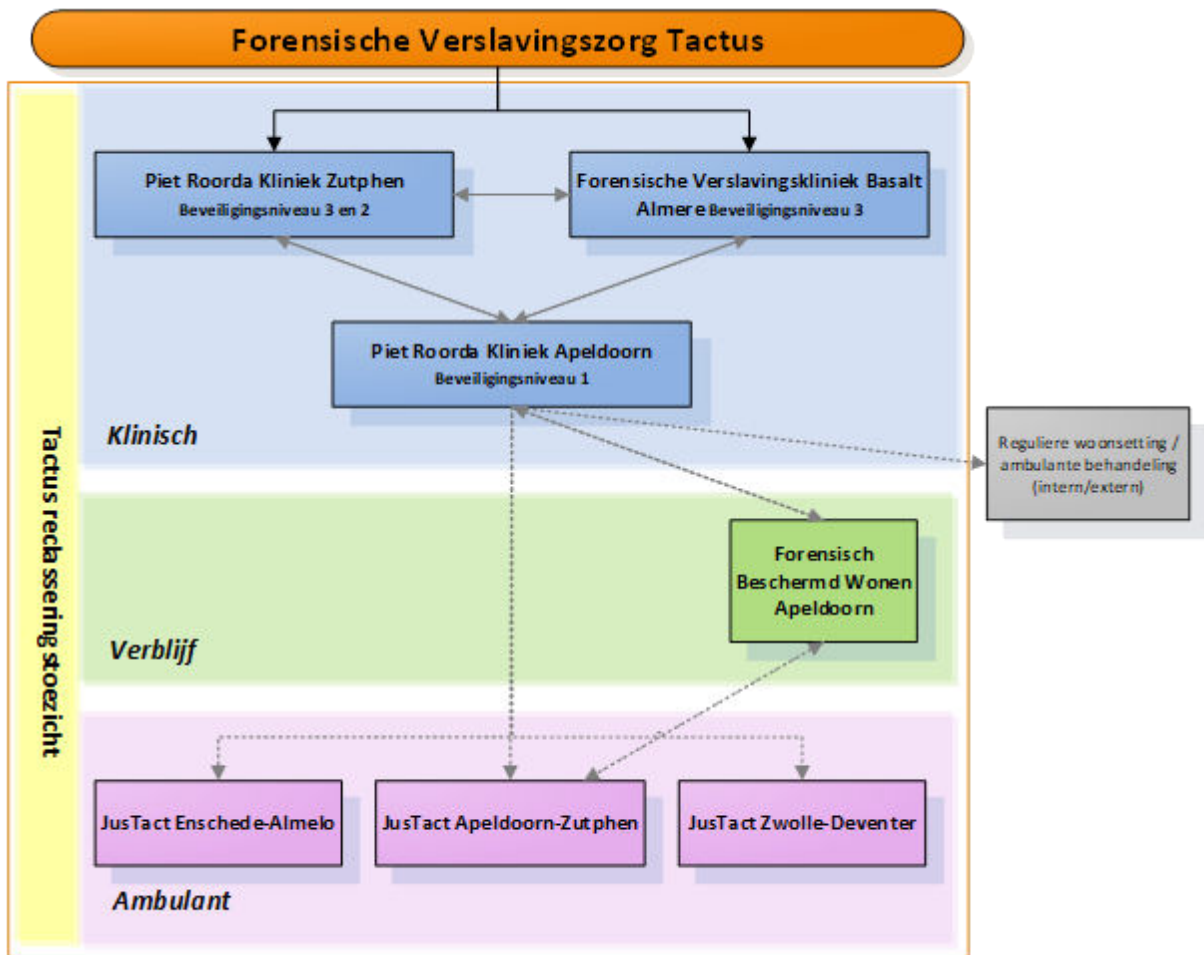
² Gids prestatie-indicatoren forensische psychiatrie verslagjaar 2022

7. Planning en realisatie

Om de ontwikkelpunten te realiseren wordt er gebruik gemaakt van het PDCA-principe. Om de implementatie te ondersteunen, wordt gebruikt gemaakt van de door BO/FZ aangedragen thema's. Deze 14 thema's worden vanuit het meerjarenplan verdeeld over de implementatieperiode van de komende jaren. De thema's geven focus aan de implementatie van het meerjarenplan en helpen bij het bespreken van kwaliteitsverbetering, zowel intern als extern. Thema's die in 2023 aandacht zullen krijgen zijn: veiligheidsmanagement, medewerkersmetingen, ervaringsdeskundigheid en stapelzorg/overdracht. Hieronder is de PDCA (plan, do check, act) cyclus omschreven die gebruikt zal worden om de implementatie te ondersteunen.

	<p>Per locatie is een nulmeting Kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ) beschikbaar. Op basis van de 0-meting en het meerjarenplan worden de ontwikkelpunten/thema's van het jaar bepaald. Per ontwikkelpunt/thema wordt samen met de projectleider KKFZ een werkgroep samengesteld.</p>
	<p>Doormiddel van de werkgroep worden de aangedragen ontwikkelpunten/thema's besproken en levert dit input bij het opstellen van de actieplannen. De opgestelde actieplannen worden besproken met de managers van iedere locatie. De managers zijn samen met de projectleider verantwoordelijk voor de uitvoer van het plan.</p>
	<p>Per jaar zal de projectleider KKFZ de voortgang per ontwikkelpunt/thema's minimaal één keer tussentijds evalueren samen met de werkgroep. Doormiddel van deze structurele evaluatie kunnen de actieplannen bijgesteld worden. Aan het einde van ieder jaar zal tevens een gehele evaluatie (meting) gedaan worden om de hele implementatiestatus van het KKFZ te bepalen.</p>
	<p>In de tussentijdse voortgangsbijeenkomsten zullen eventuele nieuwe acties worden vastgesteld en/of aanpassingen worden besproken. De nieuwe acties en/of aanpassingen zullen concreet en met tijdspad worden opgenomen in het actieplan van de locatie.</p>

Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg

Figuur 1. Overzicht organisatie Forensische Verslavingszorg Tactus Verslavingszorg